

КОНЦЕПЦІЯ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗНИКНЕНЬ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

ЦВІКІ Владислава - аспірантка кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка

В данной статье анализируются различные аспекты международно-правовой защиты лиц от насильственных исчезновений. Рассматриваются предпосылки необходимости международного правового регулирования отношений государств по противодействию данному явлению. Определяется специфика насильственных исчезновений как преступления против человечности. Анализируются обязательства государств по Международной конвенции для защиты всех лиц от насильственных исчезновений, а также её контрольный механизм.

Ключові слова: насильницьке зникнення особи, міжнародне право прав людини, злочини проти людяності, міжнародний договір.

Вступ

Насильницьке зникнення особи являє собою жорстке порушення прав людини. - У другій половині 20 століття світова спільнота зіштовхнулась із необхідністю визначення суспільної небезпеки даного явища та врегулювання відносин держав щодо даного явища як на регіональному, так і на універсальному рівні.

Метою статті є дослідити міжнародно-правовий захист осіб від насильницьких зникнень, а також надати характеристику зобов'язань держав відповідно до Міжнародної конвенції про захист всіх осіб від насильницьких зникнень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Аналіз різних аспектів міжнародно-правового захисту осіб від насильницьких зникнень проводився в працях Т.Сковацці та Г.Цитроні, О. Клауд, М.Новакк, Л. Отг, Б. Фіньюкейн, М.Л. Фермойлен, В. Карташкіна та інших. Проблеми національного судочинства у справах щодо насильницьких зникнень осіб, а також його співвідношення із міжнародною практикою стали об'єктом досліджень К.Апрету, Л.Дуг, Ф. Лафонтейна.

Термін «насильницьке зникнення» був вперше застосований неурядовими організаціями Латинської Америки в 1960-ті роки та є дослівним перекладом іспанського словосполучення «disaparación forzada» [1], який розкриває концепцію насильницького зникнення, як жорстке порушення прав людини та злочин, скоєне прямо чи опосередковано та за підтримки органів державної влади з метою усунення політичних опонентів.. Більшість дослідників по'язує виникнення міжнародної практики насильницьких зникнень із нацистською Німеччиною. Вони відсилаються саме на розпорядження Адольфа Гітлера «Nacht und Nebel Erlass» ,яке було підписано 7-го грудня 1941 року [2]. Це розпорядження санкціонувало арешт осіб, які знаходились на окупованих територіях та які загрожували безпеці Німеччини.

Широке розповсюдження насильницьке зникнення, як метод репресій проти

політичних опонентів, отримало після закінчення 2 Світової війни. Особливо ця тенденція було поширена в країнах Латинської Америки, в яких почали створюватись активні робочі рухи, які характеризувались лівоцентристською ідеологією та виступали в якості опозиції щодо офіційної влади та все більше отримували підтримку населення. Відповіддю на це стало посилення диктаторського режиму та створення так званих доктрин національної безпеки, які виправдовували застосування жорстких репресій, у тому числі і насильницьких зникнень. Першими державами, в яких насильницьке зникнення стало частиною державної політики, стали Гватемала та Аргентина протягом 60-х та 70-х років. А вже протягом 70-х та 80-х років насильницьке зникнення стало звичайним явищем в більшості країн Латинської Америки, жертвами якого стали десятки тисяч людей [3]. Як наслідок, Робоча група ООН з насильницьких та небажаних зникнень (UNWGEID) визначила насильницьке зникнення як феномен, який виникає під час внутрішніх військових конфліктів, під час режимів, які знаходяться під впливом значних політичних змін та під час режимів, коли застосовуються репресії проти політичних ворогів.[4] Насильницьке зникнення було особливо поширеним в Аргентині: Національна комісія Аргентини по зниклим особам, заснована в 1983 році в одному із своїх докладів опублікувала, що загальна кількість випадків насильницьких зникнень сягає 8960. Насильницькі зникнення були також розповсюджені в Чилі, Перу, Ель Сальвадорі, Колумбії, Гондурасі та в Уругваї. Практика застосування насильницьких зникнень не була обмежена лише країнами Латинської та Центральної Америки. Насильницьке зникнення також значного поширення і під час конфлікту Туреччини та Кіпру; Другої Чеченської війни 1999 року, громадянської війни в Алжирі (1991-2001 р). Відповідно до доповідей UNWGEID практика застосування насильницьких зникнень зафіксована в 83 державах, зокрема: в Алжирі, Аргентині, Єгипті, Індії, Іраку, Китаї, Пакистані, Російській Федерації, Тайланді, Україні etc.

Правове регулювання захисту осіб від насильницьких зникнень розпочалося на регіональному рівні, а саме в рамках між-американської системи захисту прав людини: завдяки діяльності Міжамериканської комісії з прав людини, яка неодноразово привертала увагу до практики насильницьких зникнень у своїх доповідях стосовно Аргентини(1980 р.), Чилі (1974р.), Гватемали (1985 р.). Значну роль відіграли з самого початку Національні комісії. На рівні міжнародного правосуддя рішення Міжамериканського суду з прав людини 1989 р. у Справі Веласкес Родрігес проти Гондурасу вперше встановило відповідальність держави за насильницькі зникнення, а також визначило кримінально-карний характер таких діянь [5].

Слід зазначити, що до 80-х років насильницьке зникнення не розглядалось, як окремий злочин. Під час здійснення насильницького зникнення відбувається порушення сукупності наступних прав людини : право на життя, право не бути підданим тортурам та нелюдському поводженню, право на справедливий судовий розгляд etc [6]. Ці права закріплені на універсальному рівні: у Всезагальній декларації прав людини 1948 р., у Міжнародному Пакті громадянських та політичних прав 1966р., у Міжнародній конвенції проти тортур та нелюдського поводження 1984 року [7].

Що стосується універсального рівня, то реакція світової спільноти на насильницькі зникнення не завжди була своєчасною та адекватною. Спочатку ООН розглядала осіб, які зникли насильницьким шляхом у якості осіб, які зникли без вісті. Про це свідчать рішення Генеральної Асамблеї ООН (наприклад, Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 32/128 «Особі, які зникли без вісті на Кіпрі) та Комісії ООН з прав людини щодо зникнення цивільних та інших осіб під час військового конфлікту на Кіпрі. Вперше термін «зниклі особи» був застосований Генеральною Асамблеєю в Резолюції 32/118 щодо ситуації на Кіпрі. У своїй резолюції ГА наголосила також на те, що насильницькі зникнення є результатом

практики порушення прав людини службами безпеки держав.[8]

Так, 6-го березня 1979 року Комісія призначила двох експертів з метою розгляду питання про долю осіб, які зникли в Чилі. Один із експертів, Ф. Ермакора, в листопаді 1979 року представив ГА ООН звіт, у якому зробив ключовий висновок, що систематична практика насильницьких зникнень є жорстким порушенням прав людини. Базуючись на рекомендаціях Ф. Ермакора та беручи до уваги рішення ГА ООН, Комісія з прав людини в Резолюції 20 від 29-го лютого 1980 року постановила «створити робочу групу у складі п'ятьох членів Комісії, які виступають як експерти із вивчення питань щодо насильницьких чи недобровільних зникнень осіб» - Робоча група ООН з насильницьких та недобровільних зникнень (UNWGEID). Вказана група стала першим тематичним механізмом, створеним для розгляду особливо серйозних випадків конкретних порушень прав людини, які відбуваються в різних країнах світу.

У Резолюції 35/193 від 15-го грудня 1980 року ГА звернулась до держав-членів із заохоченням співпрацювати та надавати допомогу UNWGEID з метою забезпечення її ефективного функціонування [9]. Мандат даної групи полягає у наданні допомоги сім'ям у встановленні долі та місця знаходження зниклих осіб. Це забезпечується через встановлення контакту між урядом держави та сім'ями. Крім того, члени сім'ї або представники неурядових організацій можуть звернутися із індивідуальною заявою до UNWGEID, яка здійснює моніторинг за розслідуванням кожного окремого випадку до того моменту, коли інформація про смерть або місце знаходження такої особи не була встановлена. За перші роки її діяльності були зареєстровані десятки тисяч випадків насильницьких зникнень. Мандат цієї групи є строго обмежений: вона не займалась особами, які зникли під час збройних конфліктів, а розглядала лише ті насильницькі та недобровільні зникнення, відповідальність за які могла бути покладена на уряди відповідних держав.

На сьогоднішній день існує договірний механізм захисту осіб від насильницьких зникнень, у якому закріплено нове право людини – не бути підданим насильницьким зникненням. У даний механізм входять наступні міжнародно-правові акти: Декларація ООН про захист всіх осіб від насильницьких зникнень 1992р., Міжамериканська конвенція про насильницьке зникнення осіб 1994 р., Міжнародна конвенція про захист всіх осіб від насильницьких зникнень 2006р., а також Римський статут Міжнародного кримінального суду 1998р.

Декларація про захист усіх осіб від насильницьких зникнень 1992 року (далі - Декларація 1992 року) не містить формального визначення поняття такого порушення прав людини, як насильницьке зникнення в окремій статті. Проте, в Преамбулі Декларації 1992 р. закріплено «робоче роз'яснення» даного поняття: «У багатьох країнах бувають випадки насильницьких зникнень, які часто мають безперервний характер у тому розумінні, що особи арештовуються, затримуються чи викрадаються проти їхньої волі чи якимось іншим чином позбавляються волі посадовими особами різних ланок чи рівнів уряду, організованими групами чи приватними особами, які діють при його прямій чи непрямій підтримці, з його дозволу чи згоди, при наступній відмові повідомити про долю чи місцеперебування таких осіб або визнати позбавлення їх волі, що ставить цих осіб поза захистом закону.

Крім того, у ст.1 закріплює, що «будь-який акт насильницького зникнення є образою людської гідності. Він засуджується як заперечення цілей Статуту ООН і як серйозне та кричуще порушення прав людини і основних свобод, проголошених у Загальній декларації прав людини та підтверджених та розвинених у міжнародних документах, які стосуються цієї галузі».

Основним завданням Декларації 1992 року, яка складається з 21-ї статті є гарантування захисту осіб від насильницьких зникнень. У даній Декларації закріплені фундаментальні зобов'язання держави: 1) жодна держава не повинна практикува-

ти, дозволяти чи допускати насильницькі зникнення(ст.2.1); 2)держави зобов'язані діяти на національному та регіональному рівнях у співробітництві з ООН для того, щоб усіма засобами сприяти запобіганню і викоріненню практики насильницьких зникнень (ст.2.2); 3)кожна держава повинна вживати ефективні законодавчі, адміністративні, судові заходи для запобігання актів насильницького зникнення на будь-якій території, яка знаходиться під її юрисдикцією.

У ст.4 та 5 внести кримінальну відповідальність щодо актів насильницьких зникнень у національному законодавстві. Окремі статті (ст.2, 3,4, 10, 12 та 18) присвячені необхідності превентивних заходів для боротьби з даним явищем. Більше того, ст. 7 визначає абсолютний характер заборони актів насильницького зникнення: «Жодні обставини, якими б вони не були, чи то загроза війни, стан війни, внутрішня політична нестабільність чи інша надзвичайна ситуація, не можуть бути виправданням насильницьких зникнень» [10].

До позитивних зобов'язань держав належить і також обов'язок гарантувати швидкий та ефективний судовий захист членам родини та представникам зниклої особи, як засобу встановлення місцеперебування такої особи (ст.9, 13). Ст.20 Декларації 1992 року закріплює зобов'язання держав-учасниць щодо попередження та припинення практики викрадення дітей, батьки яких стали жертвами актів насильницького зникнення, а також дітей, які народилися під час незаконного затримання їхньої матері.

Не дивлячись на рекомендаційний характер Декларації 1992 року, вона залишається, навіть після прийняття Міжнародної конвенції про захист усіх осіб від насильницьких зникнень, основним міжнародним документом, у якому закріплені основні стандарти забезпечення міжнародно-правового захисту осіб від насильницьких зникнень, які є чинними для всіх держав-членів ООН.

Першим зобов'язальним міжнародним договором щодо захисту осіб від насильницьких зникнень стала Міжамериканська

конвенція про насильницькі зникнення осіб 1994 року (далі – Міжамериканська конвенція 1994 р.) Вперше в міжнародному праві в Міжамериканській конвенції 1994 року було закріплено формальне визначення злочину насильницького зникнення. Крім того зазначено, що систематична практика актів насильницького зникнення є злочином проти людяності. До інших інноваційних положень Міжамериканської конвенції 1994 року належить: закріплення триваючого характеру злочину насильницького зникнення; виключення компетенції військових та спеціальних трибуналів; заборона застосування спеціальних законів про амністію.

Сфера дії Міжамериканської конвенції 1994 року є обмеженою, оскільки вона не може бути застосована міжнародних збройних конфліктів (ст.15). Норми даної Конвенції діють лише в мирний час або під час внутрішніх занепокоєнь або змін у державі. Міжамериканська конвенція 1992 року складається з 12 статей та менш детально розкриває положення щодо актів насильницького зникнення, ніж Декларація 1992 року. Міжамериканська комісія з прав людини та Міжамериканський суд з прав людини приймають всі заяви та повідомлення щодо таких актів, скоєних на території держав-учасниць Міжамериканської конвенції 1994 року.

У 2 статті Міжамериканської конвенції 1994 року надано визначення акту насильницького зникнення: « Насильницьке зникнення являє собою акт позбавлення особи або осіб волі в будь-якій формі представниками держави чи особами або групами осіб, які діють з дозволу, за підтримки чи за згодою держави, при подальшій відмові визнати факт позбавлення волі або приховування даних про долю чи місцезнаходження зниклої особи, унаслідок чого цю особу залишено без захисту закону та процедурних гарантій».Положення щодо юрисдикції відрізняються в Декларації 1992 року та Міжамериканській конвенції 1994. Так, в останній закріплена універсальна юрисдикція щодо судового розгляду актів насильницького зникнення. На відміну від Декларації 1992 року, в даній

Конвенції не є деталізованими положення щодо заходів, спрямованих на запобігання актів насильницького зникнення, зокрема норми щодо центрів позбавлення волі та ведення офіційних реєстрів. Крім того, у Міжамериканській конвенції 1994 року не закріплено, що члени сім'ї та представники зниклих осіб мають право на ефективний судовий розгляд таких справ [4].

Таким чином, незважаючи на те, що Міжамериканська конвенція про захист усіх осіб від насильницьких зникнень є першим зобов'язаним міжнародним документом щодо захисту осіб від насильницьких зникнень, та закріплює такі важливі положення, як визнання триваючого характеру даного злочину, систематичної практики насильницького зникнення як злочину проти людяності, у ній існує ряд недоліків.

По-перше, дана Конвенція не вирішує питання запобігання актів насильницького зникнення, обмежуючись лише загальними обов'язками держав-учасниць. По-друге, Міжамериканська конвенція 1994 року не визначає юридичні гарантії для членів сім'ї та безпосередньо для осіб, які проводять розслідування. І, по-третє, ст.19 залишає право державам-учасницям створювати застереження: «Держави-учасниці мають право вводити застереження щодо положень Конвенції під час прийняття, підписання, ратифікації чи приєднання, якщо такі застереження не суперечать предмету та цілям Конвенції» [6].

У Римському статуті Міжнародного кримінального суду «насильницьке зникнення» належить до злочину проти людяності – ст.7(i), у випадку якщо воно здійснюється у вигляді широкомасштабного або систематичного нападу проти будь-яких цивільних осіб, якщо такий напад здійснюється свідомо. Визначення «насильницького зникнення» в Римському статуті відрізняється від визначень у попередніх міжнародних угодах: «означає арешт, затримання або викрадення людей державою або політичною організацією або з їх дозволу, при їхній підтримці або згоді, при подальшій відмові визнати таке позбавлення волі або повідомити про долю

або місцезнаходження цих людей з метою залишити їх без захисту закону впродовж тривалого періоду часу».

Перші спроби розробити міжнародний зобов'язальний інструмент проти насильницьких зникнень були зроблені в 1981 році Інститутом по правах людини Паризької асоціації юристів (Human Rights Institute of the Paris Bar Association), у рамках якого відбулась конференція щодо питання насильницького зникнення

У 1998 році Підкомісія по правах людини, після чотири річної роботи та проведення зустрічей з експертами ООН та представниками неурядових організацій, прийняла Проект міжнародної конвенції для захисту всіх осіб від насильницьких зникнень [8]. У 2001 році Комісія по правах людини надала повноваження Манфреду Новаку, незалежному експерту, дослідити існуючі прогалини в міжнародному кримінальному та в міжнародному праві прав людини щодо захисту осіб від насильницьких зникнень [1].

У своєму докладі 2002 року Манфред Новак прийшов до наступних висновків: «У сучасній міжнародній правовій системі існує значна кількість прогалин та неоднозначних питань, які підкреслюють термінову необхідність прийняття зобов'язального універсального міжнародно-правового інструменту з метою подолання широкомасштабної практики насильницьких зникнень, одного з найбільш жорстких порушень прав людини. Найбільш значною є прогалина – відсутність міжнародних зобов'язань держав щодо кодифікації насильницького зникнення у національне законодавство поряд із встановленням відповідного покарання, а також принципу застосування універсальної юрисдикції щодо даного злочину». Важливо зазначити, що ст.7 Римського статуту МКС визнає насильницьке зникнення в якості злочину проти людяності, проте особи, які вчинили такий злочин, лише у виняткових випадках широкомасштабної та систематичної практики будуть притягнуті до відповідальності перед МКС. Оскільки міжнародне кримінальне право застосовується лише у виняткових випадках, універсальна

юрисдикція щодо кожного окремого прецеденту акту насильницького зникнення із відповідною мірою покарання може стати найбільш ефективним засобом боротьби із практикою насильницьких зникнень у майбутньому.

Міжсесійна безстрокова робоча група здійснювала свою роботу та проводила дискусії, базуючись на положеннях Проекту конвенції 1998 року. Перше засідання даної групи, яку очолював французький посол Bernard Kessedjian, було проведене в січні 2003 року в Женеві. З самого початку проведення засідань відбувалися дискусії щодо необхідності прийняття такої конвенції, оскільки представники неурядових організацій та окремих держав притримувалися двох протилежних позицій[3]. Представники латиноамериканських держав, Італії та Іспанії, базуючись на тому, що існуючі міжнародні інструменти у сфері прав людини не здатні боротися з практикою насильницьких зникнень, підтримували ідею створення окремої конвенції по насильницьких зникненнях із впровадженням моніторингового механізму. Вони наголошували на тому, що надання додаткової відповідальності Комітету з прав людини щодо запобігання актів насильницького зникнення суперечить системі захисту прав людини в цілому.

З іншого боку, представники Канади, США, Німеччини, Росії, Китаю, Єгипту та Ірану, які притримувалися думки, що існуючі міжнародні інструменти по правах людини, а також Комітет по правам людини здатні протистояти практиці насильницьких зникнень, підтримували ідею прийняття додаткового протоколу до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права [9]. Так, наприклад, представники Канади, коментуючи положення Проекту конвенції 1998 року, прийшли до висновку, що прийняття такої конвенції є недоцільним, оскільки відповідні міжнародні угоди забезпечують «відповідний захист від насильницьких зникнень». Крім того, імплементація моніторингового механізму у вигляді Комітету проти насильницьких зникнень призведе лише до збільшення кількості договірних моніто-

рингових органів, а також до «чергових зобов'язань держав-учасниць надавати щорічні звіти».

На нашу думку, не дивлячись на те, що в Міжнародному пакті про громадянські та політичні права гарантовано більшість прав, які порушуються внаслідок акту насильницького зникнення, у ньому не передбачені спеціальні зобов'язання держав щодо запобігання, розслідування, встановлення міри покарання та міжнародної співпраці щодо насильницьких зникнень. Крім того, Міжнародний пакт не встановлює зобов'язання держав кодифікувати насильницьке зникнення як окремий злочин у національне кримінальне законодавство. У Міжнародному пакті також не встановлені норми щодо: використання територіальної або екстратериторіальної кримінальної юрисдикції, ведення та регулярного поновлення офіційного реєстру затриманих осіб, запобігання незаконного утримання дітей, народжених під час затримання їх зниклих матерів [10].

Також слід згадати те, що, не дивлячись на всі зусилля UNWGEID закликали держави-члени ООН імплементувати основні положення Декларації 1992 року, здійснюючи відповідні юрисдикційні, адміністративні та судові заходи, не було досягнуто значного прогресу у боротьбі із таким явищем, як насильницьке зникнення. Дискусійними ще залишаються питання включення міжнародної відповідальності недержавних суб'єктів, суб'єктивного елементу складу злочину, а також визнання нового абсолютного права людини не бути підданим насильницьким зникненням. До питань, які потребують негайного вирішення, належать також: визнання прав членів сімей зниклих осіб, включаючи право на відшкодування, адекватну компенсацію; механізм швидкого втручання. Під час останньої сесії (Женева, 12-13 вересня 2005 року) представники держав погодилися на прийняття наступних положень, запропонованих головою Міжсесійної відкритої робочої групи: 1) вирішити, що новий документ повинен бути в формі конвенції; 2) вирішити, що дана конвенція буде мати

назву «Міжнародна конвенція для захисту всіх осіб від насильницьких зникнень».

Після 3 років проведення тривалих дискусій дана група прийняла текст Міжнародної конвенції для захисту всіх осіб від насильницьких зникнень 23-го вересня 2005 року. У результаті, 20-го грудня 2006 року ГА ООН на 82 пленарному засіданні прийняла Конвенцію – Резолюція ГА 61/177. Конвенція була відкрита для підпису 6-го лютого 2007 року та підписана в той же день 57 державами: Францією, Албанією, Австрією, Аргентиною, Гватемалою, Бельгією, Індією, Швецією, Японією etc [11].

Міжнародна конвенція про захист усіх осіб від насильницьких зникнень 2007 року вступила в силу на 30-й день після передання 20-ї ратифікаційної грамоти Генеральному Секретарю ООН – 23-го грудня 2010 року. Станом на березень 2015 року 94 держави підписали дану конвенцію, з яких 46- ратифікували її. Україна приєдналася до Конвенції 16-го червня 2015 року.

У Міжнародній конвенції 2007 р. міститься більш уніфіковане та узагальнене визначення «насильницького зникнення», яке було прийняте в результаті тривалих дискусій: арешт, затримання, викрадення чи позбавлення волі в будь-якій іншій формі представниками держави чи особами або групами осіб, які діють з дозволу, за підтримки чи за згодою держави, при подальшій відмові визнати факт позбавлення волі або приховування даних про долю чи місцезнаходження зниклої особи, унаслідок чого цю особу залишено без захисту закону». Це визначення містить у собі наступні складові елементи, які становлять сутність поняття «насильницьке зникнення»: 1)позбавлення особи свободи проти її волі; 2) суб'єктами вчинення насильницького зникнення є виключно представники держави або особи, які діють із дозволу або за підтримки держави; 3) відмова визнати факт позбавлення волі та повідомити про долю та місцезнаходження такої особи; 4) залишення особи поза захистом закону.

Дана Конвенція стала першим універсальним міжнародним договором, який визначає право кожної людини не бути під-

данним насильницькому зникненню. Крім того, у ч.2 ст.1 забезпечується абсолютний характер даного права: « Ні війна, ні політична нестабільність, ні надзвичайний стан у державі не можуть використовуватися як виправдання порушення зазначеного права людини». Міжнародна система захисту осіб від насильницьких зникнень складається із чотирьох ключових елементів: заборона, запобігання, моніторинг та покарання. Ключовим рішенням стало також створення Комітету із насильницьких зникнень, який виконує функцію моніторингу за виконанням державами зобов'язань відповідно до Конвенції [12].

Таким чином, міжнародно-правовий захист осіб від насильницьких зникнень здійснюється шляхом визнання як на регіональному, так і на універсальному рівні права особи не бути підданим насильницькому зникненню, а також абсолютного характеру цього права.

Література

1. Lisa Ott. Enforced Disappearance in International Law.- Cambridge: Intersentia Ltd- 2011.- 375 p.

2. Карташкин В.А. Международная конвенция для защиты всех лиц от насильственных исчезновений и развитие сотрудничества государств по правам человека /В.А. Карташкин, С.Г. Саакян // Юрист-международник. Всероссийский журнал международного права.- 2007.- №1-21

3.The Whole Truth and Nothing but the Truth : Truth Commissions, Impunity and the Interamerican Human Rights System (1994) 12// Boston University, International Law Journal 321, 329-9

4.Marthe Lot Vermeulen. Enforced Disappearance: Determining State Responsibility under the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance// Intersentia Ltd/ School of Human Rights Research Series, Vol. 51- 2011.- 490 p.

5. Velasquez Rodriguez Case, Judgment of July 29, 1988[Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www1.umn.edu/humanrts/iachr/b_11_12d.htm

АНОТАЦІЯ

У статті аналізуються різні аспекти міжнародно-правового захисту осіб від насильницьких зникнень. Розглядаються передумови необхідності міжнародно-правового регулювання відносин держав щодо протидії даному явищу. Визначається специфіка насильницьких зникнень як злочину проти людяності. Подається характеристика зобов'язань держав відповідно до Міжнародної конвенції про захист усіх осіб від насильницьких зникнень

SUMMARY

Various aspects of international legal protection of persons from enforced disappearances are specified. The article also analyzes the preconditions necessary for the international legal regulation of relations between the states in order to combat the specified phenomenon. The article introduces the phenomenon of enforced disappearances, analyzes its multiple nature and overviews the latest developments in drafting legally binding documents within the UN framework. It examines the need for the new Convention by analyzing the shortcomings of existing avenues for holding perpetrators of enforced disappearances responsible under international law. The characteristic features of the States' obligations under the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance are analyzed. Enforced disappearance is specified as a crime against humanity.

6.Scovazzi T., Citroni G. The Struggle against Enforced Disappearance and the 2007 United Nations Convention / Tullio Scovazzi , Gabriella Citroni. – Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2007.-432 p.

7. UN DOC. A/HRC/16/48, p. 8, para.20 and p.122, para. 558

8. Resolution of the UN Commission on Human Rights: Question of Missing and Disappeared Persons, UN ESCOR, 36TH sess, 1563rd mtg, UN Doc E/CN4/RES/1980/20 (29 February 1980)

9. Anderson Kristen. How effective is the Enforced Disappearance Convention?// Melbourne Journal of International Law, Vol. 7, Issue 2, October 2006, pp. 245-277

10. Пастухова Л.В. Міжнародно-правовий захист осіб від насильницьких зник-

нень// Український часопис міжнародного права.- 2013.-№3/67

11. Міжнародна конвенція про захист усіх осіб від насильницьких зникнень. [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_h91

12. Khushal Vibhute. The 2007 International Convention Against Enforced Disappearance: Some Reflections// Mizan Law Review, Vol. 2, No.2, July 2008, pp.287-307